

Xarxa Natura 2000: millora de la conservació dels espais fluvials en l'àmbit de les vernedes

Procés de participació per a una proposta de modificació dels espais la Xarxa Natura 2000 de Catalunya, com a Llocs d'importància comunitària (LIC), en espais fluvials en l'àmbit de distribució de les vernedes (i altres boscos de ribera)

Sessió amb Ens locals de la Conca del Besòs

7 de juliol de 2022

Informe de resultats

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
**Direcció General de Polítiques
Ambientals i Medi Natural**

Suport tècnic

1. Presentació

El Servei de Planificació de l'Entorn Natural (SPEN) està treballant per ampliar la delimitació dels espais de la xarxa Natura 2000, com a Llocs d'importància comunitària, en espais fluvials amb distribució de les vernedes de la regió mediterrània i alpina, en tant que hàbitat d'interès comunitari a les conques de l'Alt Segre, el Ter i el Besòs.

L'estat de conservació de les vernedes, i altres boscos de ribera, així com del conjunt de la biodiversitat propis de les aigües continentals és desfavorable i es vol revertir la seva situació. Una de les accions previstes és aprovar una proposta de Lloc d'importància comunitària, centrant la seva atenció en els espais fluvials a l'àmbit de distribució (real i potencial) de les vernedes (i altres boscos de ribera), a les conques de l'alt Segre, el Ter i el Besòs.

La proposta és una oportunitat per recuperar l'estat ecològic dels hàbitats de ribera d'interès comunitari i una oportunitat per al territori per fer-ho de manera equilibrada i compatible amb tots els interessos i objectius dels actors del territori.

Per aquest motiu s'ha impulsat un procés de participació amb un doble objectiu:

- Exposar la delimitació dels trams fluvials que passarien a incorporar-se als espais de la xarxa Natura 2000, resultant de la feina elaborada per grup de treball en el marc del Projecte Life Alnus.
- Recollir i debatre aportacions per millorar la proposta de delimitació dels LIC per assolir la millor conservació dels hàbitats i espècies d'interès comunitari propis dels espais fluvials

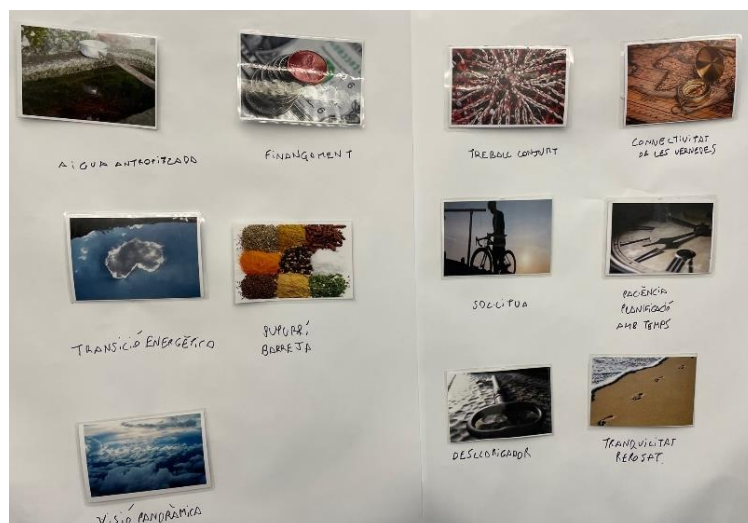
En aquest marc el passat 7 de juliol de 11.00 a 13.30h va tenir lloc la sessió de debat amb Ens locals de la Conca del Besòs. La sessió es va organitzar de manera presencial a la seu del Consorci Besòs Tordera (Avinguda Sant Julià, 241, Granollers) i a continuació es recullen els resultats d'aquesta sessió.

2. Aportacions realitzades

Després d'una primera part que va consistir en l'explicació de l'actual estat de situació, el projecte i el procés participatiu per la proposta de modificació de delimitacions de la Xarxa Natura 2000 se'ls va demanar a les persones participants que triessin entre un conjunt d'imatges una amb la que poguessin expressar que els hi semblava la proposta de delimitació.

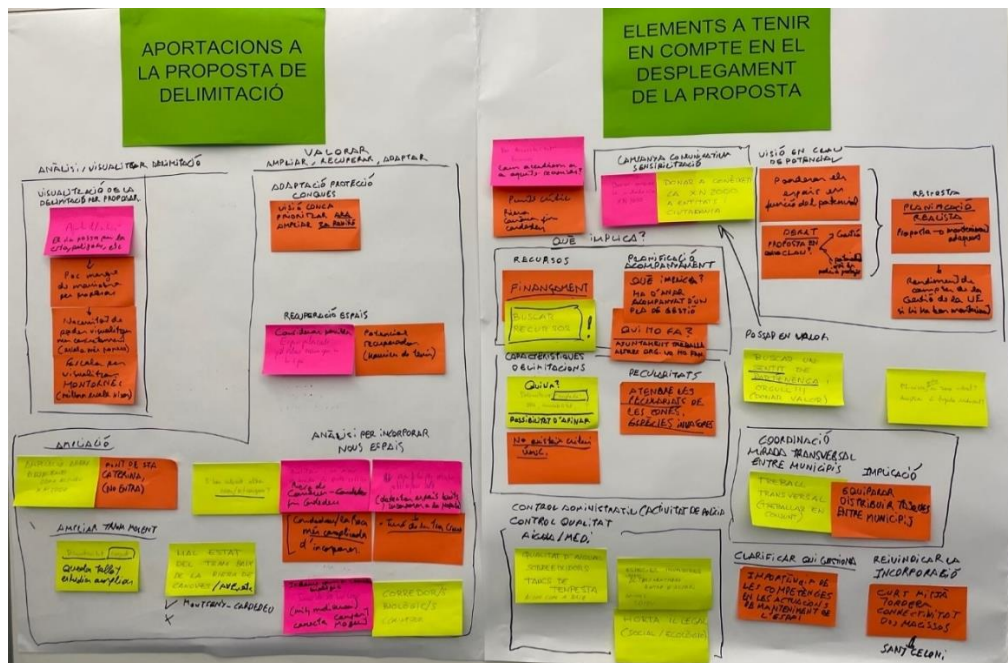
Les principals idees clau recollides anaven enfocades en:

- La necessitat de trobar un acompanyament, ja sigui des de la col·laboració i entesa entre els diferents ens i agents implicats en el projecte fins a l'obtenció de recursos econòmics en la missió d'aconseguir preservar i recuperar els entorns naturals.
- La complexitat a l'hora de desenvolupar els objectius del pla degut a les diferents superposicions de capes, competències i diversos actors implicats en el projecte.
- Una visió de la Xarxa Natura 2000 com un projecte que demana temps i paciència i la conseqüent necessitat de realitzar una reflexió pausada per poder-la executar de la millor manera possible.
- Altres visions creuen que el projecte es tracta d'un camí llarg i solitari, i per això coincideixen en que aquest camí s'ha de recórrer conjuntament i es creu convenient treballar entre els diferents ens locals, agents socials i incorporar a tots els aliats possibles a la causa per tal d'assolir els objectius que planteja la xarxa.
- També han rebut la proposta de delimitació de la xarxa com un desllorigador de l'actual situació i com una oportunitat per preservar els entorns naturals dels seus municipis, tenir cura dels verns i connectar espais verds, i per tant es veu com un quelcom esperançador.

En un segon moment, en la part deliberativa de la sessió es va demanar als participants que en petits grups treballessin amb relació a dos temes plantejats: *aportacions a la proposta de delimitació* i *elements a tenir en compte en el desplegament de la proposta*.

Tot seguit, els grups van posar en comú amb la resta les aportacions i idees que es van generar recollint en un mural.

A continuació trobem totes les idees generades endreçades per diferents temàtiques:

APORTACIONS A LA PROPOSTA DE DELIMITACIÓ

- **L'anàlisi i visualització de la delimitació**

Necessitat de poder visualitzar amb major detall les zones incorporades a la Xarxa Natura mitjançant una escala més propera, per així visualitzar més concretament la situació de cada municipi i poder diferenciar les zones incorporades i les que no i valorar si cal fer cap proposta d'ajustament de les delimitacions. A aquesta apreciació es comenta que es resol amb l'escala 1:5000 i que es pot visualitzar a través del visor, a través de l'enllaç que es pot trobar a la pàgina del procés participatiu de la plataforma del Participa Gencat.

- **Incorporació del Turó de les Tres Creus.**

Els participants valoren que la incorporació d'aquesta zona suposarà la creació d'un connector biològic que uniria els dos rius que envolten aquest accident geogràfic: el Congost i el Mogent. Es comenta que la proposta d'incorporació de l'espai del Turó de les Tres Creus és un de molts altres exemples de petits espais buits que es podrien recuperar.

- **Detecció d'espais potencials i recuperadors**

A l'hora d'incorporar nous espais a la Xarxa Natura 2000 caldria considerar no només aquells llocs on ja hi hagin vernedes que calgui preservar sinó també aquells possibles espais on no n'hi han i que puguin tenir un potencial recuperador. Per tant, es creu necessari també incorporar aquest criteri a l'hora de fer aportacions en la delimitació de la xarxa fent una anàlisi d'aquests nous espais en potència.

- **Incorporar punts més crítics que es troben a trams més urbans**

Cal analitzar i no deixar de banda alguns punts, que per les seves característiques, es consideren crítics i que es troben en mal estat com el tram de la Riera de Cànoves a partir dels municipis de Cardedeu, La Roca del Vallès, la zona que travessa la zona del camp de golf, dels vivers, etcètera.

Per aquest motiu és necessari pensar com poder incorporar aquestes zones més complexes, ja que es comenta que fer intervencions beneficioses per aquests entorns naturals, com per exemple retirar el canyar, pot representar una despesa significativa. La gestió d'aquestes zones, per tant, es perceben com una tasca costosa pel que fa als recursos necessaris enfocats a la preservació d'aquests entorns i connectar vernedes o hàbitats de verns.

- **Discontinuitat del riu Mogent**

Cal tenir en consideració l'opció de poder ampliar més el tram del riu Mogent perquè la proposta de delimitació no és completa i genera una discontinuitat en la seva la protecció i es comenta que es podria estendre el tram de protecció riu a dalt.

- **Adherir zones adjacents, com la Font de Santa Caterina**

Es valora positivament poder incorporar zones adjacents a la Xarxa Natura 2000 com per exemple la Font de Santa Caterina de Montornès del Vallès.

- **Incorporar el curs mitjà del riu de la Tordera a Sant Celoni**

Per últim, es reivindica la incorporació a la xarxa el tram del curs mitjà del riu de la Tordera, que es considera part important de connectivitat dels dos massissos del municipi de Sant Celoni.

ELEMENTS A TENIR EN COMPTE EN EL DESPLEGAMENT DE LA PROPOSTA

Factors a tenir en compte per la correcta conservació i preservació dels verns

- **Els recursos econòmics**

Es destaca que per tal de poder fer una bona preservació i gestió dels entorns incorporats a la xarxa han de venir acompanyats d'injeccions econòmiques o altres recursos que puguin ajudar i garantir l'execució de les diferents tasques necessàries per tal de dur a terme les accions de la manera més adequada.

- **La importància de la qualitat de l'aigua**

La Conservació de la xarxa fluvial és important ja que l'aigua, què és competència de l'Agència Catalana de l'Aigua, és la base per poder contribuir a la bona preservació dels entorns naturals com les vernedes i per tant, és necessari la qualitat de l'aigua. Aquest fet encara és més important quan estem parlant d'un territori com el que s'està incloent en el projecte de la xarxa, amb unes característiques concretes com el seu clima mediterrani amb tempestes i fortes riuades i per això és transcendental comptar amb sobreeixidors i tancs de tempesta que contribueixin a mantenir una qualitat adequada de l'aigua.

- **Planificar amb una visió a llarg termini**

Es creu que cal incorporar una visió més global i a llarg termini, amb la que incloue altres zones més endavant, en futures revisions i actualitzacions de la xarxa. Per això, es creu que s'ha d'incorporar una visió molt més enfocada a les conques a més a més dels espais inclosos actualment en els que hi han boscos de ribera i vernedes.

- **Comptar amb la voluntat i compromís dels diferents agents implicats**

Es creu necessari arribar a acords entre els diferents agents que gestionen el territori, arribar a acords i compromisos i no quedar-se en un estat intermig. Per fer possible aquests compromisos és necessari un pla de gestió que estableixi un rumb clar pel que fa a les responsabilitats que entoma cadascú i fixar uns objectius concrets acompanyats d'un repartiment equitatiu de les tasques a realitzar (retirada de canyes, inversions, etcètera) i sobre quines zones actuaran.

- **Clarificar els dominis de competències per la seva gestió**

Com s'ha mencionat anteriorment, factors com la superposició de competències, la intervenció de diferents ens sobre un mateix territori fa que la gestió de les zones siguin més complexes. En aquest sentit es veu necessari establir quines zones són urbanes i qui es fa càrrec, establir competències, per tal de fer les actuacions o reclamar als ens competents i responsables d'actuar i gestionar les zones.

Des dels ens locals és té clar que les trames urbanes les assumeixen els municipis mateixos, però aquelles zones que no són urbanes són més discutibles de si pertanyen o no. Per tant, els participants proposen:

- **Una major coordinació entre els diferents ens gestors** amb una mirada més transversal amb la qual s'equiparin i distribueixin tasques entre municipis.
- **Clarificar quina zona és de domini públic hidràulic** i si les zones de les que parlem es troben sota la zona d'influència del riu.
- **Establir un criteri unitari** pel que fa a què és considera zona urbana i què no.
- **Quines competències té cada ens sobre les zones** subjectes a actuacions.

- **Criteri per incorporar nous espais a la Xarxa**

Cal aclarir el criteri a utilitzar en el moment de poder presentar propostes d'espais per incorporar a la xarxa:

- Incorporació d'aquells **espais que són factibles i assumibles** des del punt de vista de la capacitat de gestió i resposta a la necessitat d'aquests entorns dels ens competents.
- Incorporació d'aquells **espais que potencialment es podrien incorporar**.

En aquest sentit s'aclareix que a l'hora d'incorporar una zona a la xarxa natura cal tenir en compte una planificació realista amb la qual es pugui garantir un manteniment i gestió adequada d'aquests espais donat que des de la UE es fa un seguiment de quina gestió s'està fent sobre el territoris incorporats a la xarxa i si s'està fent un bon manteniment i preservació dels espais naturals en qüestió.

- **Donar a conèixer la Xarxa Natura 2000**

Cal posar en valor i donar a conèixer la Xarxa Natura 2000 a entitats i ciutadania i buscar generar un sentit de pertinença i orgull, ja que existeix la percepció que els municipis han donat l'esquena als seus propis rius, i per això cal:

- **Comunicar i explicar bé en què consisteix** la Xarxa Natura 2000.
- **Posar en valor la importància de la preservació** d'aquests espais amb l'objectiu que la gent se'l faci seu.

Es comenta que des dels municipis de Les Franqueses del Vallès, Canovelles i Granollers s'han arribat a acords i es treballa per posar en valor el riu i el seu entorn natural.

- **Elements que no contribueixen a la protecció dels espais**

- **Espècies invasores:** La Xarxa Natura 2000 ha de tenir en compte les peculiaritats del territori i atendre la diversitat de les zones incorporades en la xarxa, moltes de les quals existeixen espècies invasores, com el coipú, i es creu que protegir aquests entorns naturals pot costar d'entendre ja que sembla contradictori.
- **Horts il·legals:** presència d'horts il·legals en alguns trams

3. Imatges de la sessió

4. Participants

Ens locals

- Xavi Romero, Ajuntament de Granollers
- Albert Camps, Ajuntament de Granollers
- Margarida Giralt, Ajuntament de Canovelles
- Francesc Sánchez López, Ajuntament de Canovelles
- Jose Manuel Pérez, Ajuntament de Montornès del Vallès
- Albert Gil, Ajuntament de la Roca del Vallès
- Marta Romo, Ajuntament de la Garriga
- Xavier Junqueras, Ajuntament de Lliçà d'Amunt
- Sonia Sánchez, Fundació Rivus
- Toni Mas, Consorci Besòs-Tordera
- Manel Isnard, Consorci del Besòs-Tordera

Equips tècnics

- Guifré Diego Vives, Servei de de Planificació de l'Entorn Natural
- Quim Bach, tècnic del Servei de Planificació de l'Entorn Natural
- Pol Guardis, tècnic del Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya i coordinador del projecte Life Alnus

Equip dinamitzador

- Joel Villanueva, INDIC
- Manel Ruiz, INDIC

5. Valoració de la sessió

En finalitzar la sessió les persones participants van poder valorar alguns aspectes de la sessió:

Com valoreu la sessió de treball?

Mentimeter

